

Пашенко Ірина Іванівна
кандидат історичних наук,
старший викладач кафедри публічно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Здобуття Україною 23 червня 2022 року статусу країни-кандидата на членство у ЄС важливе історичне рішення та можливість прискорити процес реформування органів державної влади на всіх рівнях. Водночас із затвердженням статусу кандидата на вступ до ЄС європейською комісією було висунуто низку вимог, насамперед щодо посилення ефективності державного управління та впровадження дієвих антикорупційних механізмів.

Адаптація національного законодавства до *acquis communautaire* є важливою передумовою для подальших євроінтеграційних процесів України. Саме такі кроки свідчать про прагнення країни-кандидата дотримуватись європейських стандартів та нести юридичну відповідальність за членство у цьому об'єднанні. Окрім того, відповідність українського законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері запобігання та протидії корупції сприятиме демократизації державних інститутів влади, відновленню економіки України та надання соціальних гарантій її громадянам.

З метою удосконалення українського антикорупційного законодавства, безумовно, слід враховувати міжнародно-правові документи ратифіковані Україною: Конвенцію ООН проти корупції від 31.10.2003р. [2]; Кримінальну Конвенцію ради Європи боротьбу з корупцією від 27.01.1999р. [4]; Цивільну Конвенцію про боротьбу з корупцією від 04.11.1999р. [9]. Контроль за реалізацією зазначених документів доручено Групі держав Ради Європи проти корупції (ГРЕКО) [8].

Поворотним моментом на шляху реформування органів державної влади та адаптації законодавства до європейських стандартів стала Революція Гідності. Важливими здобутками революційних подій 2013-2014 рр. стало підписання політичної та економічної частин Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Ці визначальні кроки сприяли процесу оновлення та внесення суттєвих змін до національного законодавства України та розробці ефективних механізмів подолання проявів корупційних діянь. Так, спеціальним законодавчим актом в сфері запобігання та протидії корупції став Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р., в якому розкрито правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [6].

З метою розробки дієвого механізму реалізації антикорупційної програми в Україні, залучення незалежних від політичного впливу кваліфікованих фахівців створено спеціалізовані антикорупційні органи:

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру у структурі Генеральної прокуратури України (САП), Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), Агентство з розшуку та менеджменту активів (АРМА).

Керівництво ЄС відзначає значний прогрес у реалізації антикорупційних функцій України. Так, аналізуючи євроінтеграційні прагнення та перспективи України, 17 червня 2022 р. президентка Єврокомісії Урсула Фон Дер Ляєн у своєму виступі, чітко сформулювала здобутки та завдання щодо боротьби з корупцією: «Україна підійшла до створення необхідних антикорупційних органів. Відтепер, у центрі уваги має бути призначення нового керівника антикорупційної служби, прокурорів та нового директора Бюро антикорупційних розслідувань. Тепер вони мають запрацювати на повну ...» [1].

Виходячи з вище зазначеного, Законом України від 20 червня 2022 р. затверджено Антикорупційну стратегію на 2021-2025 роки, в якій визначено пріоритетні завдання та проблеми державної антикорупційної політики.

В свою чергу, 4 березня 2023 р. за ініціативою Національного агентства з питань запобігання корупції затверджено Державну антикорупційну програму на 2023–2025 рр. Метою програми є досягнення значного прогресу в запобіганні та протидії корупції, забезпечення злагожденості та системності антикорупційної діяльності всіх державних органів. а також належного процесу післявоєнного відновлення України [7]. За відомостями дослідницької служби Верховної Ради України антикорупційна програма передбачає комплексні зміни в 15 сферах із високим рівнем корупційних ризиків, зокрема, у земельній сфері, будівництві, правосудді, правоохоронній системі, митній справі та оподаткуванні тощо, шляхом вирішення 73 проблем [3].

Таким чином, аналізуючи стан антикорупційної політики в Україні, слід відзначити значний прогрес щодо удосконалення комплексу національних антикорупційних заходів. Перш за все, створення потужної антикорупційної нормативно-правової бази відповідно до європейських стандартів та впровадження дієвих антикорупційних механізмів. Варто відзначити ефективність діяльності антикорупційних органів влади (НАЗК, САП, НАБУ, АРМА), призначення їх керівників, обраних за результатами прозорих конкурсів та запровадження майнового декларування. Проведення подальших антикорупційних реформ та реалізації відповідних стратегій сприятиме подальшому євроінтеграційному процесу в Україні та успішному проведенню переговорів про вступ до ЄС.

Список використаних джерел

1. Європейська комісія рекомендувала надати Україні статус кандидата в ЄС. URL: <https://suspilne.media/251127-evropejska-komisija-rekomendovala-nadati-ukraini-status-kandidata-v-es/>.

2. Конвенція ООН проти корупції, від 31.10.2003. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

3. Концепція щодо антикорупційних інструментів протидії корупційним правопорушенням. Відомості дослідницької служби Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/law_judic_activ/concept_rz-pravsud/75112.html.

4. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією № ETS173 від 27 січня 1999 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_101.

5. Лист Міністерства юстиції України від 22.06.2011 р. «Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0042323-11#Text>.

6. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 49. Ст. 2056.

7. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023-2025 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-%D0%BF#Text>.

8. Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) № 994_145 від 05.05.1998 р. // Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію – К.: Школяр, 1999.

9. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text.

Петров Георгій Андрійович

здобувач ступеня вищої освіти доктор філософії
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

КООПЕРАТИВИ ІСПАНІЇ ЯК ПРИКЛАД ДОБРОЧЕСНОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Сучасні виклики України на шляху до євроінтеграції, зокрема боротьба з корупцією та розбудова доброчесності, вимагають ефективних моделей управління й економіки [4]. Кооперативний рух, який має глибокі традиції в Європі, зокрема в Іспанії, демонструє потенціал для створення прозорого й етичного середовища. Іспанські кооперативи, такі як Mondragon Corporation, є визнаними прикладами того, як принципи солідарності, демократії та доброчесності можуть бути інтегровані в економічні процеси [5]. Ці тези спрямовані на аналіз іспанського досвіду та його можливого застосування в Україні для підтримки комплаєнсу й гармонізації з європейськими стандартами.

Іспанія посідає особливе місце в міжнародному кооперативному русі завдяки високому рівню розвитку кооперативних структур [2]. Найвідоміший приклад — Mondragon Corporation, заснована в 1956 році у Країні Басків [5]. Ця мережа кооперативів охоплює промисловість, освіту, фінанси та роздрібну торгівлю, налічуючи понад 70 тисяч працівників [5]. Її успіх ґрунтується на кількох принципах: демократичному управлінні, коли кожен член має право голосу, що зменшує концентрацію влади та ризик корупції;